

Súd: Špecializovaný trestný súd
Spisová značka: 3Nt/6/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9513100090
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 07. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Hrubala
ECLI: ECLI:SK:SSPK:2013:9513100090.2

Uznesenie

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Hrubalu a sudcov JUDr. Jána Giertliho a JUDr. Oldřicha Kozlíka, v trestnej veci odsúdeného K.B. pre prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona, o návrhu odsúdeného K.B. na povolenie obnovy konania, na verejnom zasadnutí konanom dňa 24. júla 2013, takto

rozhodol:

Podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku súd návrh na povolenie obnovy konania podaný odsúdeným K.B., nar. XX.XX.XXXX v I.B., trvale bytom I.B., N.. XXXX/XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS I. z a m i e t a , lebo nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku.

odôvodnenie:

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sp. zn. PK-2 T 4/2011 z 04.04.2011 bol K.B. uznaný vinným z prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1 Tr. zák., za čo mu bol podľa § 345 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3 Tr. zák. z dôvodov podľa § 36 písm. j), l), n) Tr. zák. a § 37 písm. h) Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 39 ods. 4 Tr. zák. uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. pre výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Súčasne podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. bol zrušený výrok o treste z rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7 T 185/2010 zo dňa 25.10.2010, právoplatného 25.10.2010, ktorým mu bol podľa § 345 ods. 3 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. uložený súhrnný trest odňatia slobody na 5 rokov, 8 mesiacov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Týmto rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa bol K.B. uznaný vinným zo zločinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. a bol mu uložený vyššie uvedený trest. Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. sa ním tiež zrušil trestný rozkaz Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7 T 103/2010 zo dňa 25.05.2010 vo výroku o treste, kde bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 roky s podmieňčným odkladom na skúšobnú dobu 3 roky.

Obe tieto vyššie uvedené rozhodnutia boli výsledkom konania prokurátora a obvineného K.B. o dohode o vine a treste, súd rozsudky schválil na verejnom zasadnutí po tom, čo obvinený súhlasne odpovedal na všetky zákonom predpísané otázky v rámci konania o návrhu prokurátora na schválenie dohody o vine a treste.

Odsúdený K.B. doručil dňa 29.05.2013 Špecializovanému trestnému súdu žiadosť o povolenie obnovy konania. Dôvodom podania návrhu o povolenie obnovy konania bol podľa odsúdeného nález Ústavného

súdu SR, „že § 41 ods. 2 Tr. zák., ktorý bol použitý pri ukladaní trestu, je protiústavný“, a teda postupom súdu došlo k procesnému pochybeniu. Navrhol preto, aby súd rozhodol, že uvedený rozsudok sa ruší a „vyjme“ túto nezrovnalosť z rozsudku.

Súd vo veci určil termín verejného zasadnutia, na ktorý predvolal odsúdeného a upovedomil o ňom prokurátora.

Odsúdený na verejnom zasadnutí uviedol, že v plnom rozsahu trvá na podanom návrhu. K okolnostiam uzavretia dohôd o vine a treste uviedol, že tieto boli výsledkom z jeho strany dobrovoľného procesu, nikto na neho nevyvíjal žiadny nátlak a išlo o jeho slobodne prejavenu vôľu.

Ustanovená obhajkyňa podrobne zdôvodnila svoj právny názor, podľa ktorého výklad ustanovenia § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky musí byť taký, že strata účinnosti čo len časti právneho predpisu je dôvodom obnovy konania ex lege a je v podstate obligatónym následkom rozhodnutia Ústavného súdu SR č. PL.ÚS 106/2011, ktorým bola anulovaná tá časť Trestného poriadku, ktorá v rámci asperačnej zásady prikazuje súdu ukladať trest odňatia slobody v hornej polovici zákonom stanovenej sadzby. Pre prípad, že by sa súd nestotožnil s takýmto výkladom, uviedla, že šesťročný trest odňatia slobody, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu (najmä výraznú prevahu poľahčujúcich okolností), je zjavne neprimeraný. Na podporu svojich tvrdení predložila písomnosti nazvané ako „Stanovisko predsedu trestnoprávneho kolégia NS SR...“ k predmetnej veci pod č. Tpj 11/2013 a „výber zo zápisnice zo zasadnutia Celorepublikovej rady Združenia sudcov Slovenska...“.

Prokurátor navrhol žiadosti odsúdeného o povolenie obnovy konania nevyhovieť, pretože hoci vyššie uvedený nález Ústavného súdu SR je nepochybne novou skutočnosťou vo veci, nejde však o takú skutočnosť, ktorá by bola automaticky sama osebe dôvodom na obnovu konania. Trest sa podľa jeho názoru aj po aplikácii upravenej sadzby v rámci novokoncipovanej asperačnej zásady javí byť primeraný a v súlade so zákonom

Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL.ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ktorý nález bol publikovaný v Zbierke zákonov č. 428/2012 vyplýva, že Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28. novembra 2012 v pléne rozhodol, že v § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ďalej rozhodol v bode 2, že vo zvyšnej časti návrhu Krajského súdu v Prešove nevyhovuje.

Podľa § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia, je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Špecializovaný trestný súd považuje vo vzťahu k obligátnosti povolenia obnovy konania za prioritné poukázať na spoločné rozhodnutie ústavného súdu označené ako Účinky nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), ktorým vyslovil nesúlad právnych predpisov. Ide o spoločné rozhodnutie vo veciach I. ÚS 51/06 č. 26/2006, I. ÚS 60/06 č. 27/2006, I. ÚS 159/06 č. 28/2006, a I. ÚS 320/06 č. 29/2006.

Toto spoločné rozhodnutie je rozhodujúce z hľadiska právneho posúdenia veci, či všeobecný súd môže alebo musí povoliť obnovu konania, ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 Ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol

vykonaný. Toto rozhodnutie (v spojení s ustanoveniami Trestného poriadku o obnove konania) je potrebné aplikovať aj na rozhodovanie o žiadosti odsúdeného F. o povolenie obnovy konania, a preto súd považuje za potrebné uviesť nasledujúcu doslovnú citáciu časti spoločného rozhodnutia:

„Z pohľadu ústavného súdu treba na úvod konštatovať, že v danej veci ide o kolíziu medzi princípom zachovávanía ústavnosti na jednej strane a princípom právnej istoty na strane druhej. Oba princípy sú súčasťou právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Princíp zachovávanía ústavnosti sa realizuje v tomto prípade rozhodovaním ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

Princíp právnej istoty sa prejavuje v dvoch smeroch. Jednak je založený na prezumpcii ústavnosti právnych predpisov (až do opačného rozhodnutia ústavného súdu) a jednak na právoplatných rozhodnutiach orgánov verejnej moci vychádzajúcich z prezumpcie ústavnosti. Podľa názoru ústavného súdu je potrebné dať prednosť jednoznačne princípu ústavnosti za súčasného spolupôsobenia určitých bŕzd daných princípom právnej istoty.

Ústava a Zákon o ústavnom súde rozdeľujú problematiku hmotnoprávných účinkov nálezu ústavného súdu o súlade právnych predpisov na dve skupiny. Ide predovšetkým o prípady, ktoré boli do momentu uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov už právoplatne ukončené (judikované), a o prípady, ktoré vo chvíli uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov právoplatne ukončené ešte neboli.

1. Z ustanovenia § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde možno jednoznačne vyvodit', že v trestných veciach právoplatne skončených pred uverejnením nálezu o nesúlade právnych predpisov po uverejnení nálezu môže odsúdený požiadať o obnovu konania, ak bol nesúladný právny predpis podkladom právoplatného odsudzujúceho rozsudku. Tým sa dosiahne, že jeho právoplatné odsúdenie za spáchanie trestného činu môže byť v rámci obnovy konania (ako následku nálezu o nesúlade) zrušené a môže dôjsť k priaznivejšiemu posúdeniu jeho konania, prípadne aj k jeho úplnému oslobodeniu spod obžaloby. Rovnakú možnosť však zákon nedáva poškodenému v trestnom konaní, napríklad v situácii, keď došlo k právoplatnému oslobodeniu trestne stíhanej osoby v dôsledku aplikácie právneho predpisu, ktorý bol neskôr vyhlásený za nesúladný.

Možno konštatovať, že v trestnom konaní vo vzťahu voči právoplatne odsúdenej osobe hmotnoprávne následky nálezu o nesúlade uverejneného po právoplatnom odsúdení nastávajú jednoznačne ex tunc, nie teda iba od momentu uverejnenia nálezu. Vinu trestne stíhanej osoby možno po uverejnení nálezu znova posudzovať, a to už vo svetle nálezu o nesúlade.“

S poukazom na zvýraznenú časť rozhodnutia ústavného súdu špecializovaný trestný súd zdôrazňuje, že ani všeobecný súd, ani obhajcovia či odsúdení nemôžu vykladať znenie ustanovenia § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. (v spojení s nálezom sp. zn. PL.ÚS 106/2011 z 28.11.2012) tak, že toto ustanovenie „prikazuje“ všeobecnému súdu povoliť obnovu konania. Formulácia ústavného súdu (ako je zvýraznená vyššie) je celkom jednoznačná a vôbec nepripúšťa výklad o zákonnej povinnosti všeobecného súdu povoliť obnovu konania, pričom ústavný súd je jediný oprávnený poskytnúť autentický výklad ustanovenia zo zákona o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, Slová z rozhodnutia ústavného súdu...“môže odsúdený požiadať o obnovu konania, ... môže byť zrušené“... (použitý kondicionál) by boli úplne nadbytočné, ak by ústavný súd chcel vyložiť znenie ustanovenia § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. ako zákonom ustanovenú povinnosť všeobecného súdu povoliť obnovu konania.

V prípade, že by ústavný súd uvažoval o povinnosti všeobecného súdu povoliť obnovu konania, lebo táto povinnosť je zakomponovaná v ustanovení § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z., tak by s najväčšou pravdepodobnosťou, hraničiacou s istotou, formuláciu ukladajúcu povinnosť bez použitia kondicionálov použil, resp. ak by zákonodarca počítal s obligatónym následkom zrušenia právneho predpisu vo forme obligatórnej obnovy konania, použil by inú legislatívnu techniku a zrušeným právny predpisom ovplyvnené veci by „oživil“ ex lege. Keďže takú formuláciu nepoužil, logicky takej povinnosti niet. Teda aj ústavný súd zachováva princíp, že pri konaní o povolenie obnovy konania sa má postupovať výlučne podľa Trestného poriadku a každú vec je potrebné meritórne posúdiť aj z hľadiska toho, či nová skutočnosť (strata účinnosti právneho predpisu) skutočne prináša takú zmenu, ktorá dôvodí iné

rozhodnutie v pôvodnej veci. K úvahe oprávňujúcej zväženie tejto skutočnosti je pritom povolaný už súd rozhodujúci o obnove konania. Z tohto súdu - a vôbec zo súdu ako najvyššieho orgánu zákonnosti a ústavnosti skúmajúceho vždy veci nielen z formálneho, ale aj meritórneho hľadiska - nie je možné učiť „obyčajný“ diskrečnú a meritórnou právomocou uváženia neobdarený orgán, ktorého úlohou by bolo len skúmanie splnenia formálnych podmienok žiadosti na obnovu konania. Z tohto pohľadu je zrejme i to, že vždy ide o konanie začínajúce sa iba na návrh a jednou z oprávnených osôb na podanie príslušného návrhu je odsúdený.

V nadväznosti na spomenutú absenciu slov o povinnosti povoliť obnovu konania považuje Špecializovaný trestný súd za potrebné poukázať aj na tú významnú skutočnosť, že zákonodarca v ustanovení § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. použil v plurále slovo „ustanovenie“ (...je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku). Znamená to, že po vyriešení otázky, či v prípade zrušenia právneho predpisu ide alebo nejde o novú skutočnosť (toto rieši uvedený paragraf zák. č. 38/1993 Z. z. a dáva odpoveď, že o takúto skutočnosť jednoznačne ide), je potrebné zaoberať sa meritórne tým, či táto nová skutočnosť by mohla sama o sebe alebo v spojení so skutočnosťami skôr známymi odôvodniť (nie „privodiť“) iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu, pomerom páchatel'a, účelu trestu... Na túto druhú otázku dávajú odpoveď ustanovenia Trestného poriadku v ich súhrne, berúc do úvahy všetky aplikovateľné druhy výkladov právneho textu.

Formulácia o použití ustanovení (Trestného poriadku) isto nie je samoučelná. Podľa názoru Špecializovaného trestného súdu takáto formulácia znamená presne to, že na súde má „prebehnúť riadny proces obnovy konania“ podľa všetkých na to sa vzťahujúcich ustanovení Trestného poriadku. Teda tak, že konanie sa začína iba na návrh na to oprávnenej osoby (§ 396 Trestného poriadku), má nasledovať skúmanie podmienok obnovy konania (§ 394 Trestného poriadku), rovnako do činnosti súdu treba zahrnúť aj povinnosť všeobecného súdu skúmať, či nie je dôvod na odmietnutie návrhu na povolenie obnovy konania (§ 399 Trestného poriadku) a použitý plurál nepochybne znamená aj postup súdu aj podľa § 398 ods. 1 Trestného poriadku (vykonanie potrebných meritórnych vyšetrení - okrem iného aj oboznámenie sa s relevantnými dôkazmi ohľadne uloženého trestu).

Na margo charakteristiky každého kontradiktórneho konania je treba ešte uviesť, že v trestných veciach právoplatne skončených pred uverejnením nálezu o nesúlade právnych predpisov, po uverejnení nálezu môže odsúdený požiadať o obnovu konania. Takýto postup je podľa ústavného súdu súladný s ústavou ako aj so zákonom (Trestným poriadkom). Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach však ani len náznakom nespomína možnosť výnimky konať o povolení obnovy konania inak, ako na základe žiadosti oprávnenej osoby. Ak to sám ústavný súd vo svojich nálezoch „nedovolil“, hoci sa venoval aj výkladu ustanovenia § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z., tak nikto iný nemá právomoc „dovykladať“ názor ústavného súdu a to dokonca v rozpore s publikovaným nálezom.

Ak by zákonodarca chcel, aby povolenie obnovy konania bolo obligatórne, vetná konštrukcia ustanovenia § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. by bola jednak zrejme iná, a najmä by musela byť prenesená aj do ustanovení Trestného poriadku, kde by muselo byť *expresis verbis* uvedené, že pribúda obligatórny dôvod obnovy konania. Zákonodarca by preto mohol a ak by chcel vyvolať stav obligatórnosti obnovy konania aj mal priamo zákonom prikázať už tomu súdu, ktorý pôvodne vo veci konal a rozhodoval o vine a treste obvineného, že sa pôvodná vec „oživuje“ zo zákona, prípadne na základe návrhu. Toto sa však neudialo, a preto niet žiadneho právneho podkladu pre úvahy o obligatórnom povolení obnovy konania. Navyiac, ak by sa chcel dosiahnuť obligatórny nárok na obnovu konania, nemalo by logiku uvažovať o súdnom medzistupni umožnenia takéhoto postupu - splnenie prieskumnej povinnosti ohľadne formálnych podmienok obnovy by mohol skôr, efektívnejšie a i lacnejšie urobiť súd, ktorému by vec na základe zrušenia právneho predpisu „obživla“.

Nemožno nespomenúť aj už vyššie naznačené, že zákonodarca nielen v tejto veci, ale ani v žiadnej inej nemôže súdu odňať možnosť vybrať pri svojom rozhodovaní jedno z viacerých dovolených riešení (už spomenutá diskrečná právomoc uváženia, ktorá sa nevzťahuje len na princípy správneho súdnictva, kde

je najpodrobnejšie rozpracovaná). Týka sa to aj akýchkoľvek povoľovacích konaní, pričom skúmanie merita veci musí v sebe vždy zahŕňať aj skúmanie vecnej, nielen formálnej stránky veci.

Zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov je „obyčajným“ zákonom, nejde o ústavný zákon, ktorý by bol nadradený inému zákonu - Trestnému poriadku. Bol prijatý už 20. januára 1993. Keby bolo ustanovenie § 41b ods. 1 predmetného zákona mienené ako obligatórny dôvod povolenia obnovy konania, zákonodarca by nepochybne v nasledujúcich devätnástich (!) rokoch (do vydania nálezu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012) pri množstve noviel Trestného poriadku od roku 1993 do roku 2012) bol reagoval aj zmenou ustanovenia § 394 Trestného poriadku (podmienky obnovy konania) a aj zmenou - doplnením ustanovenia § 396 Trestného poriadku tak, že by doplnil predmetné ustanovenia o text o povinnosť súdu povoliť obnovu konania po rozhodnutí ústavného súdu podľa článku 125 ústavy.

Ustanovenie § 396 ods. 1 Trestného poriadku celkom jednoznačne uvádza, že obnovu konania možno povoliť len na návrh oprávnenej osoby.

Citované ustanovenie upravuje to, že:

1. Ide o konanie, ktoré sa začína iba na základe návrhu (teda nie ex lege),
2. Iba oprávnená osoba (nie zákon) sa môže účinne domáhať obnovy konania.

Pre logickosť úvahy, že ustanovenie § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. nie je obligatórnym dôvodom na povolenie obnovy konania, svedčí aj ustanovenie § 396 ods. 2 Trestného poriadku. Zákonodarca pamätal a aj upravil negatívny (pre už odsúdenú osobu) možný výsledok konania o povolení obnovy konania, keď do zákona uviedol, že na návrh prokurátora možno konať aj o povolení konania v neprospech obvineného okrem prípadu, že odsúdený už zomrel.

A napokon ani znenie ustanovenia § 396 ods. 3, ods. 4 Trestného poriadku, najmä znenie odseku 4 ani len nenaznačuje, že by malo ísť o obligatórny postup súdu v tom, že musí povoliť obnovu konania, ak sa súd alebo iný štátny orgán dozvie o okolnosti, ktorá by mohla odôvodniť návrh na povolenie obnovy konania, pričom súd je povinný túto okolnosť oznámiť prokurátorovi.

Ak by skôr spomenutý nález ústavného súdu v spojení s ustanovením § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. znamenal jediný možný výklad, a to obligatórne povolenie obnovy konania, tak ustanovenie § 396 ods. 4 Trestného poriadku je do určitej miery zmätočné alebo nadbytočné, lebo ak má súd zo zákona konať a povoliť obnovu konania, tak sa natíska logická otázka, načo má súd ešte predtým oznamovať prokurátorovi skutočnosť, ktorá je už zverejnená v Zbierke zákonov a táto skutočnosť by mohla odôvodniť podanie návrhu na povolenie obnovy konania v prospech obvineného.

Niet rozumného dôvodu pre postup súdu, aby inicioval konanie prostredníctvom prokurátora (ktorému sa tiež doručuje rozsudok, je mu právny stav veci dôkladne známy), ktorého výsledkom je podanie návrhu na konanie o povolení obnovy konania v prospech obvineného, ak by mal súd povinnosť vykonať bezprostredne po zverejnení nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov verejné zasadnutie a obnovu konania povoliť obligatórne.

Prijatím zákona č. 38/1993 Z. z. z 20. januára 1993 o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov nebol novelizovaný Trestný poriadok, preto nemohlo dôjsť k situácii, kedy iný právny predpis ruší predpis výhradne upravujúci postup súdu v konaní o povolenie obnovy konania. Iný právny predpis než Trestný poriadok môže byť len interpretačným pravidlom výkladu špeciálneho právneho predpisu upravujúceho postup v trestnom konaní (napr. už spomenutým stanoviskom, že strata účinnosti právneho predpisu na základe rozhodnutia Ústavného súdu je „novou skutočnosťou“ pri obnove konania).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd (ktorému je doručený návrh oprávnenej osoby na konanie o povolení obnovy konania) je povinný zaoberať sa dôvodmi obnovy konania v zmysle § 394 Trestného poriadku. Takýto záver bol prijatý i na pracovnom stretnutí sudcov - predsedov trestnoprávných kolégií a grémií organizovanom Ministerstvom spravodlivosti SR konanom dňa 18.6.2013, čím bolo kolektívom sudcov do značnej miery modifikované vyššie uvedené stanovisko predsedu trestnoprávneho kolégia NS SR. Pokiaľ ide o Združenie sudcov Slovenska, ide o stavovskú organizáciu sudcov a senát nevidí akýkoľvek dôvod brať do úvahy takouto organizáciou prezentovaný názor - nejde o prameň práva ani o názor inštitúcie, ktorá je povolaná odporúčať postupy súdov pri riešení hmotno a procesnoprávných problémov v súdom riešených veciach.

Podľa článku 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenie § 41 ods. 2 slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchateľovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stráca účinnosť. Ak Národná rada Slovenskej republiky neuvedie toto ustanovenie zákona do súladu s Ústavou SR, stráca po šiestich mesiacoch od vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky platnosť.

Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom, alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti, alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine, alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchateľa, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchateľa, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

V konaní o povolenie obnovy konania sa nepreskúmvava zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia, ale posudzuje sa výlučne otázka, či nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme v spojení s dôkazmi už vykonanými môžu odôvodniť iné, než pôvodné, už právoplatné rozhodnutie o vine a treste. Všeobecné súdy teda nemôžu iba „prevziať“ nové skutočnosti alebo dôkazy bez toho, aby ich hodnotili vo vzťahu ku skutočnostiam a dôkazom, ktoré boli základom pôvodného rozhodnutia o vine a treste. Nie každá nová skutočnosť alebo dôkaz sú schopné vyvolať následky upravené v ustanovení § 394 Trestného poriadku, a práve preto musia byť nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme podrobené súdnu preskúmaniu tak, ako to súdu prikazuje ustanovenie § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

S poukazom na vyššie uvedené tak súd nález Ústavného súdu SR považoval za novú skutočnosť súdu skôr neznámu, ktorá môže byť dôvodom na obnovu konania a vzhľadom na ktorú by pôvodne uložený trest mohol byť v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchateľa. Preto preskúmal skutočnosť, či by pôvodne uložený trest aj po predpísanej úprave trestnej sadzby bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchateľa.

Odsúdený K.B. bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sp. zn. PK-2 T 4/2011 z 04.04.2011 uznaný vinným z prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1 Tr. zák., za čo mu bol aj s použitím § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 39 ods. 4 Tr. zák. uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. pre výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Súčasne podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. bol zrušený výrok o treste z rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7 T 185/2010 zo dňa 25.10.2010, právoplatného 25.10.2010.

Rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7 T 185/2010 z 25.10.2010, právoplatným 25.10.2010 bol K.B. uznaný vinným zo zločinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., za čo mu bol podľa § 345 ods. 3 Tr. zák., aj s použitím § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. uložený súhrnný

trest odňatia slobody na 5 rokov, 8 mesiacov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

V konaní Špecializovaného trestného súdu Pezinok išlo pritom už o v poradí šieste odsúdenie K.B..

V prvom prípade (konanie Okresného súdu Stará Ľubovňa 1 T 120/05) sa na páchatela hľadí, akoby nebol odsúdený. V ďalších troch prípadoch (konania Okresného súdu Stará Ľubovňa 1 T 112/08, 1 T 169/08, 7 T 103/10) bol odsúdenému vždy uložený podmienený trest odňatia slobody, išlo o prečiny, v konaniach 1 T 169/08 a 7 T 103/10 boli tresty ukladané ako súhrnné za súčasného zrušenia výroku o treste predošlého konania.

V poradí piatom konaní (Okresného súdu Stará Ľubovňa 7 T 185/2010) bol K.B. stíhaný a odsúdený pre zločin podľa § 345 ods. 1, 3 Tr. zák., kde Trestný zákon v osobitnej časti ukladá trest odňatia slobody vo výmere 4 až 10 rokov. Odsúdený sa s prokurátorom dohodol a následne súd schválil postupom podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku trest vo výmere 5 rokov a 8 mesiacov. Tento trest bol tiež ukladaný ako trest súhrnný, keď pôvodný trest, ktorý bol týmto rozhodnutím zrušený (tiež súhrnný), bol uložený za prečin poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 písm. a) Tr. zák. vo výmere 17 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 2 a pol roka (konanie OS Stará Ľubovňa 7 T 103/10).

V posudzovanom konaní (odsúdený bol stíhaný a uznaný vinným pre prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1 Tr. zák., kde zákon ukladá trest odňatia slobody vo výmere na 6 mesiacov až 3 roky) súd ukladal trest podľa § 345 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3 Tr. zák. z dôvodov podľa § 36 písm. j), l), n) Tr. zák. a § 37 písm. h) Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 39 ods. 4 Tr. zák.

Podľa § 42 ods. 1 Tr. zák. bola u odsúdeného pri ukladaní trestu použitá sadzba v ustanovení § 345 ods. 3 Tr. zák., teda 4 až 10 rokov.

V zmysle § 38 ods. 3 Tr. zák. (z dôvodov podľa § 36 písm. j), l), n) Tr. zák. a § 37 písm. h) Tr. zák.), keďže prevažoval pomer poľahčujúcich okolností, bola horná hranica zákonom stanovenej trestnej sadzby znížená o jednu tretinu, teda sadzba sa upravuje na 4 až 8 rokov.

Takto znížená sadzba v zmysle § 41 ods. 2 Tr. zák. (asperačná zásada) bola upravená na sadzbu 7 rokov 4 mesiace až 10 rokov 8 mesiacov.

Napokon v zmysle § 39 ods. 4 Tr. zák. (v konaní o dohode o vine a treste) súd trest odňatia slobody uložil znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby, teda v sadzbe 4 roky 10 mesiacov a 20 dní až 10 rokov a 8 mesiacov, pričom ale v zmysle § 42 ods. 2 Tr. zák. súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom, t. j. 5 rokov 8 mesiacov (ktorý nebol ukladaný za použitia asperačnej zásady).

V konečnom dôsledku tak odsúdenému bol ukladaný trest v sadzbe 5 rokov 8 mesiacov až 10 rokov 8 mesiacov.

Pokiaľ by sa na ukladanie trestu odsúdenému aplikovalo ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák. v znení nálezů Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28.11.2012 uverejneného pod č. 428/2012 Z. z., išlo by u odsúdeného o sadzbu 4 roky až 10 rokov a 8 mesiacov, po znížení v zmysle § 39 ods. 4 Tr. zák. 2 roky 8 mesiacov až 10 rokov 8 mesiacov, ale opätovne v zmysle § 42 ods. 2 Tr. zák. súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom, t. j. 5 rokov 8 mesiacov. Preto aj za použitia nálezů Ústavného súdu SR by v konečnom dôsledku bol odsúdenému ukladaný trest v sadzbe 5 rokov 8 mesiacov až 10 rokov 8 mesiacov.

Možno teda konštatovať, že u tohto odsúdeného by sa po použití zmieneného nálezu Ústavného súdu SR situácia ohľadom ukladania trestu nijak podstatne (...“v zrejmom nepomere“...) nezmenila a to aj s poukazom na jeho doterajší život a odsúdenia.

Nie je tiež nezanedbateľnou skutočnosťou, že k uloženiu trestu došlo u odsúdeného (a to v oboch posledných posudzovaných konaniach) na základe schválenia dohody o vine a treste.

Tu je potrebné uviesť, že účelom inštitútu dohody o vine a treste je tzv. dohodnutá spravodlivosť, v rámci ktorej má súd obmedzené možnosti zaoberať sa skutkovým stavom veci. V zmysle § 331 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, súd môže návrh dohody o vine a treste odmietnuť, len ak zistí závažné porušenie procesných predpisov, najmä porušenie práva na obhajobu, alebo ak navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná (ustanovenie § 334 ods. 2 Trestného poriadku umožňuje tiež korekcie dohody, ak ju súd nepovažuje za spravodlivú). Tu je potrebné konštatovať, že ak by čokoľvek z obsahu spisového materiálu indikovalo neprípustný nátlak na slobodu, vážnosť a zrozumiteľnosť vôle osoby, ktorej sa dohoda týka, súd by takýto stav mohol vyhodnotiť ako závažné porušenie procesných predpisov a navrhovanú dohodu o vine a treste by mal odmietnuť ako zrejme neprimeranú. V tejto súvislosti však súd uvádza, že nič zo spisového materiálu Špeciálneho súdu BB-2 T 4/2011 takýto nátlak neindikuje a v tomto duchu sa vyjadruje aj samotný odsúdený

Treba ešte dodať, že v konaní o povolení obnovy nie je možné preskúmať vecnú správnosť rozsudku vydaného v tzv. základnom konaní. Toto konanie sa v zmysle ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku obmedzuje predovšetkým na skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú pre súd nové, skôr neznáme. Za nové skutočnosti alebo dôkazy pritom v zmysle ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku nemožno považovať skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú zistiteľné z obsahu spisov, a to aj vtedy, keď sa súd s nimi v rozhodnutí nevysporiadal, alebo ich dokonca prehliadol, resp. sa mylil pri hodnotení vykonaných dôkazov, prípadne ich nesprávne vyhodnotil (viď napr. rozh. Najvyššieho súdu SR uverejnené v Zbierke rozhodnutí pod č. R 6/1997).

Konanie o dohode o vine a treste vrátane schválenia tejto dohody bolo legitímne a v súlade so zákonom. Nový Trestný zákon zaviedol tzv. kontradiktórnosť konania, v rámci ktorej si strany musia niesť svoj diel zodpovednosti za výsledok konania. Pokiaľ sa teda obvinený rozhodne na všetkých predpísaných desať otázok odpovedať odpoveďou „áno“, súd musí mať za to, že rozumie tejto skrátenej forme konania, vzdáva sa práva na dokazovanie vo veci a súhlasí s navrhovaným trestom.

Vzhľadom k špecifickosti konania o dohode o vine a treste, kontradiktórnosť trestného konania robí každú jeho stranu zodpovednú za výsledok konania. Z týchto dôvodov testu objektivity a pravdivosti nepodlieha kvalita priznania obvineného, ale len kvalita procesu, v rámci ktorého toto priznanie bolo učené. Inak povedané orgány štátu pripravujúce a schvaľujúce dohodu sú zodpovedné len za to, aby obvinený porozumel tomuto druhu konania a dobrovoľne niesol jeho následky.

Keďže v posudzovanom konaní rozsudok bol výsledkom dohodovacieho konania, kde navyše súd ukladal trest aj podľa § 39 ods. 4 Tr. zák. a v podstate v tej istej sadzbe, ako by tomu bolo aj po použití nálezu Ústavného súdu SR, prvostupňový súd po vyhodnotení všetkých vyššie uvedených skutočností zamietol návrh odsúdeného o povolenie obnovy konania. V zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku nevyšli najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, uložené druhy trestov nie sú v zrejmom rozpore s účelom trestu. V týchto smeroch Špecializovaný trestný súd Pezinok v rozsudku sp. zn. PK-2 T/4/2011 z 04.04.2011 vzal do úvahy, s prihliadnutím na to, že išlo o dohodnutý trest, s ktorým odsúdený súhlasil, všetky zákonné ustanovenia a dôvody, ktoré je potrebné použiť pri ukladaní trestu odsúdenému.

Súd rozhodujúci o návrhu o povolenie obnovy konania teda zistil, že na zmienenom rozhodnutí netreba nič meniť ani doplniť a to ani vzhľadom na skôr spomenutý nález ústavného súdu sp. zn. PL.ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 a s pôvodne uloženým trestom sa v celom rozsahu stotožnil. Úplne na záver dodáva, že v predložennom prípade, podobne ako v pôvodnom konaní, bolo teoreticky možné znížiť trest len o rozpätie štyroch mesiacov, čo z hľadiska celkovej dĺžky trestu je zníženie naozaj málo významné. Ako však bolo uvedené, ani na takéto zníženie súd nevidel žiadny dôvod ani v rámci rozhodnutím Ústavného súdu zmenenej situácie.

Z dôvodu, že špecializovaný trestný súd nepovolil obnovu konania, nebol zákonný dôvod rozhodovať ani o väzbe odsúdeného, ani o prerušení výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je sťažnosť prípustná. Sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje (Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica), a to do 3 (troch) dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok (§ 402 ods. 3 Tr. por.).